

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: СОЦИОЛОГИЈА
СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: РАЗРЕДНА НАСТАВА-ПРВА ГОДИНА
ВЕЖБЕ ПО РАСПОРЕДУ: ПОНЕДЕЉАК, УТОРАК 03.05.2020; 04.05.2020
САРАДНИК У НАСТАВИ: МАС Невена Настић

45. МИТОЛОГИЈА

Митологија је веровање или уверење о постанку света, људи и њиховом положају у односу на спољне силе.

У митологији је увек реч о машти која настаје услед празнина у стварном сазнању.

У средишту митологије је мит - прича којој се придаје нарочит значај и која говори о пореклу свих ствари, о томе како је из хаоса настао свет, о светим лицима и јунацима, о томе како су смртни постали бесмртници и сл. Реч је о фантастичним остварењима људског духа.

Митологија се састоји од мистике и магије.

Мистика означава све оно што не може да се објасни здраворазумски или научно, дакле рационалним путем.

Магија означава вештину потчињавања својој вољи тајанствених сила природе, духова и демона.

Обично се разликују два типа магијске технике:

- имитативна магија која се састоји у подражавању појава које се хоће изазвати (имитација грома да би се добила киша); и
- магија путем "заразе", која се заснива на веровању да ако неко има посебну способност он може да је саопшти додиром.

Постоје две врсте магије: бела магија и црна магија.

-Бела магија је веровање да натприродне силе могу људима донети добро и корист, па се у том циљу призивају у помоћ небеске силе - добри духови. Бела магија се примењује у колективним акцијама, нарочито приликом лова, епидемија и ратова.

-Црна магија је веровање да натприродне силе могу људима донети несрећу, болест или смрт и она призива земаљске силе - зле духове. Црна магија се примењује у индивидуалним односима за nanoшење пакости и несреће непријатељу.

46. РЕЛИГИЈА

Религија се често дефинише као веровање у бога, односно као вера у онострани свет, или као веза човека с оностраним бићем. Такво одређење религије проистиче из својствености религијске активности у којој се човек обраћа "натприродној" сили или "оностраном" бићу да би утицао на природу и објаснио свој положај у свету.

За социолошко становиште о разумевању религије најважнија су учења Маркса, Диркема и Вебера.

Под њиховим утицајем засовани су доминантни теоријски ставови о религији. Они су сматрали да је религија, у суштини илузија, а да је други свет о којем религија говори, у ствари стварни свет искривљен кроз призму религијског симболизма.

Маркс је сматрао да је "религија опијум за народ", јер пружа оправдање за неједнакости које владају у друштву између богатих и сиромашних.

Основни елементи религије:

1) Свето, значај светог које је омеђено божанским духом, тајновитошћу, жељом за приближавање савршенству; оно је изражено у више облика: света места, свети предмети, свети ритуали, свете забране, свете животиње, свети догађаји, свето време итд;

2) и веровање у натприродно порекло света (у творца и спасење) као универзално стање мира и вечности, судњи дан царства божјег, трпљење на овом свету и утеху коју пружа божанство.

Поред тога, заједничке карактеристике у свим религијама јесу: коришћење симбола, који изазивају осећање поштовања и страхопоштовања; и разноврсних ритуала или церемонија у којима учествују заједно свештеници и верници.

За религију је битна и вредносна димензија, јер је она извор доброг, истинитог и лепог, односно морално - обичајна страна пошто се на основу ње стиче човечност.

Структура религије

Структуру религије чине следећи елементи: учење о богу, религијаска осећања, ритуали (обреди), симболи и религијска организација.

Религијско учење о натприродном бићу (богу) јавило се у време настанка монотеистичких религија као потреба да се, ради јединства верске заједнице, фиксирају исправни начини замишљања бога и оностраног света уопште.

Ритуали или обреди проистичу из учења о натприродном бићу и сврха ових радњи је да се удовољи богу - утиче на његову вољу, ублажи његов гнев и ода захвалност. У ритуалне радње спадају молитва, жртва, разни церемонијали итд.

Симболи представљају врсте знакова које људи стварају да би преко њих упућивали нека своја осећања или идеје богу, пошто се он сматра недокучив непосредним путем.

Религијска организација представља посебну верску групу људи са истим веровањем који се удружују и организују како би могли да се одрже у конкуренцији са другим верским групама.

Основни облици верског организовања су: култ, секта, деноминација (конфесија) и црква.

Друштвена функција религије

Религија, као и свака друштвена појава, има своју улогу у друштву, односно одређене функције, а то су: дефинисање "особеног погледа на свет", психолошко-емоционална или компензациона функција, етичка и друштвено-интегративна функција.

Религијски поглед на свет полази од идеје о два света - онострано биће и онострано биће, при чему се онострано схвата као несамостално, јер је настало из оностраног.